

Àngel Moreno i Duran
Eliseu Guillamon i Villalba
Enginyers Tècnics Agrícoles

GALLECS: UN ESPAI NATURAL AL BELL MIG DEL VALLÈS

29

L'àrea coneguda com Gallecs es troba a la conca del riu Besòs i és una de les àrees agrícoles més grans que queden avui dia a la plana del Vallès.

La superfície de Gallecs es troba repartida entre sis municipis: Mollet del Vallès, Parets del Vallès, Palau de Plegamans, Santa Perpètua de la Mogoda, Montcada i Reixac i Lliçà de Vall. El 61,5% de la superfície, però, és del terme municipal de Mollet.

Aquesta àrea es troba, així, envoltada per una població que supera els 100.000 habitants i presenta una característica important: el sòl és de titularitat pública.

Les dades d'aquest treball estan extretes del treball final de carrera d'enginyeria tècnica agrícola presentat pels autors el setembre de 1993 amb el títol: *El medi natural de Gallecs: anàlisi, diagnosi i alternatives d'ús del sòl*. El treball es va centrar en l'àrea central de Gallecs, ja que és la zona de més interès, donat que forma una unitat ben definida i delimitada.

L'estudi va concloure en unes mesures i directrius a seguir i va fer, al final, una proposta d'actuació. Es van proposar noves ubicacions per a les diferents activitats d'acord amb un profund estudi de capacitats (que segueix l'esquema dels estudis d'avaluació de l'impacte ambiental).

Paisatge típic de la zona. L'activitat agrícola és ben viva a Gallecs (fotografia dels autors)

ANTECEDENTS HISTÒRICS

Amb el decret llei 7/1970 del 27 de juny (BOE 30/6/70) anomenat d'actuacions urbanístiques urgents (ACTUR), es pretén fer front a la forta demanda d'habitatge en les grans concentracions urbanes, especialment a Madrid i Barcelona, i crear una oferta ordenada del sòl per tal de lluitar contra l'especulació.

El primer d'aquests ACTUR (Decret 3543/70) afectava 1.472 ha de sòl agrícola repartides entre set municipis vallesans (Mollet, Pareds del Vallès, Sta. Perpètua de la Mogoda, Palau de Plegamans, Montcada i Reixac, Polinyà i Lliçà de Vall).

Els terrenys afectats van quedar expropiats el 25 de novembre de 1971 i els afectats van rebre les quantitats corresponents a principis del 1972.

L'*Instituto Nacional de Urbanismo* (INUR) va encarregar diversos projectes d'urbanització, cap d'ells sense aprovació oficial.

L'any 1975 es creà Sta. Maria de Gallecs SA, societat que havia de gestionar l'àrea afectada per l'ACTUR i que va encarregar a l'equip d'arquitectes Bofill-Cantallops-Escudero una reconsideració del pla d'ordenació

de Gallecs proposat pel ministeri l'any 1977, en el qual es preveia la construcció de 31.206 habitatges i l'equipament industrial per a la creació de 40.000 llocs de treball. L'estudi dels arquitectes destaca la necessitat d'intervenir urgentment i prepara alguns plans d'actuació. A més d'aquest encàrrec, Sta. Maria de Gallecs SA va efectuar, fins a l'any 1978, 31 estudis i 15 projectes relacionats amb el pla urbanístic, i 22 estudis de planificació i control de la zona.

La inestabilitat política que representà la transició democràtica, juntament amb la forta pressió popular contra l'ACTUR, en reivindicació d'un Gallecs verd agrícola, van fer que no es portés a la pràctica cap dels plans projectats.

Amb el traspàs de competències es transfereixen les actuacions i propietats de l'INUR (entre elles els terrenys de l'ACTUR de Sta. Maria de Gallecs) a la Generalitat de Catalunya, Institut Català del Sòl (INCASOL).

L'INCASOL encarregà l'any 1983 un projecte d'ordenació per a l'ús agrícola transitori de la zona de l'ACTUR, i concedí 65 llicències d'ús als agricultors.

En aquests darrers onze anys l'INCASOL ha concedit permisos per a la construcció d'habitatges i àrees industrials a diversos llocs

de l'antic ACTUR. Aquestes actuacions han estat situades en la perifèria de l'àrea expropiada i ha provocat que la superfície no urbanitzada hagi passat de 1.472 ha a poc més de 800 ha, localitzades a l'àrea central de l'ACTUR.

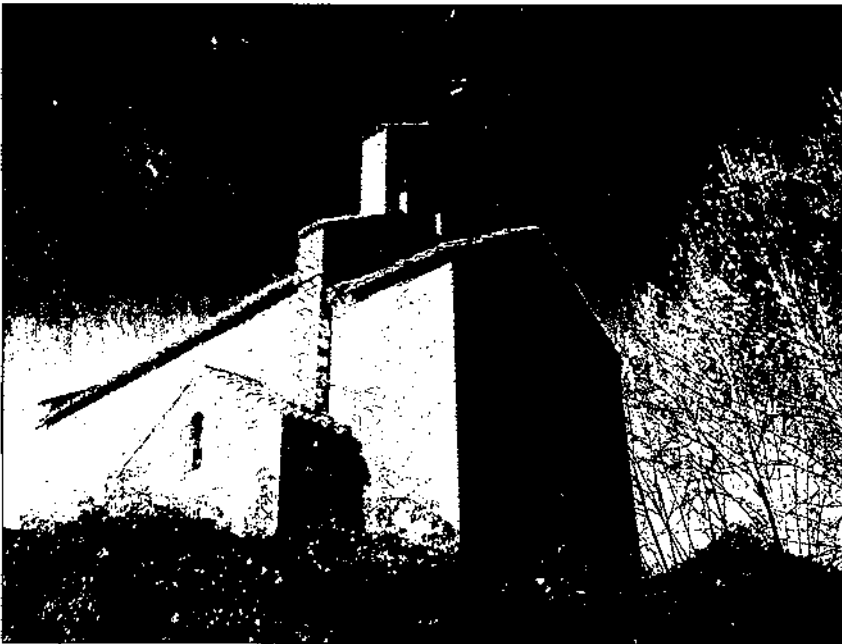
Finalment, l'any 1991 l'Ajuntament de Mollet del Vallès va encarregar la realització d'uns estudis previs d'ordenació d'un parc rural a Gallecs a l'equip d'arquitectes Batlle-Roig.

Diversos grups ecologistes han presentat al·legacions a la Generalitat de Catalunya per tal que Gallecs sigui inclòs al Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN).

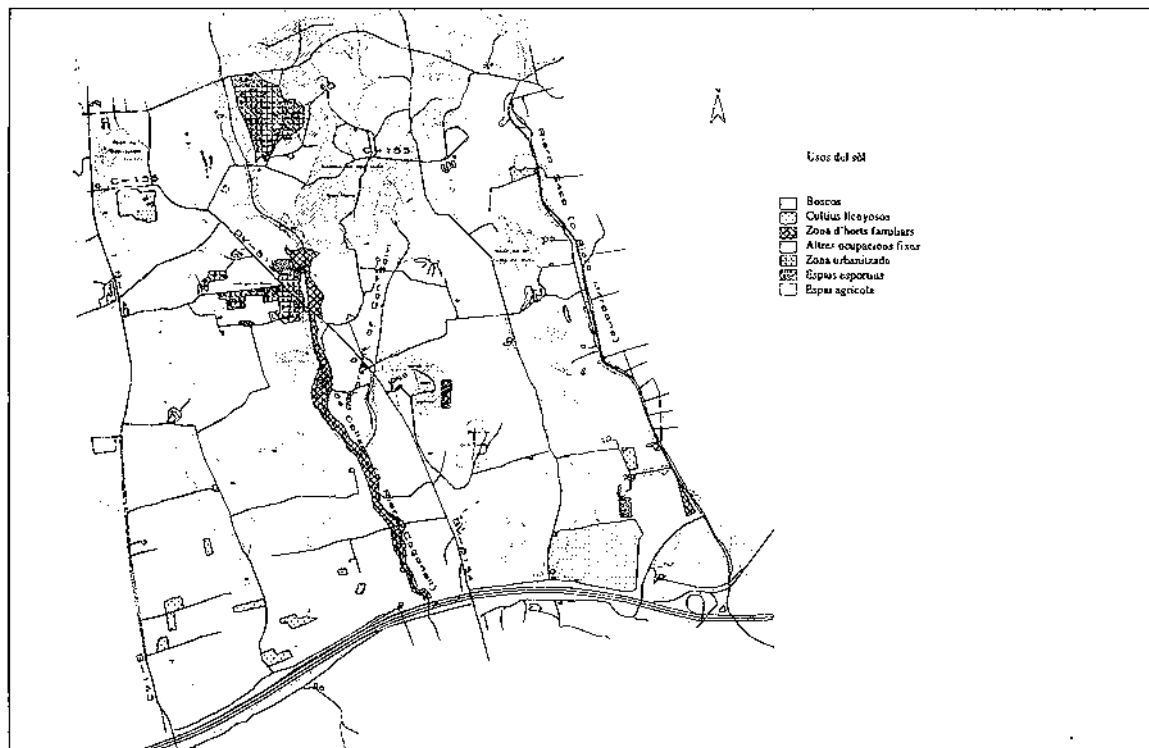
La Conselleria de Medi Ambient ha realitzat un estudi per tal d'avaluar els valors naturals de Gallecs i considerar la seva inclusió al PEIN.

EL MEDI FÍSIC

L'àrea en què s'ha centrat l'estudi queda fixada pels límits següents: al sud, per l'autopista A-7; a l'oest, per la carretera B-143; al nord, pel camí de can Malloí fins al bosc de can Veire, seguint el límit de l'expropiació de l'any 1971, fins a la carretera C-155, i a l'est, per la riera Seca.

Santa Maria de Gallecs, segle X (fotografia dels autors)

Plànol de la zona. Font: autors

Climatologia

El clima de Gallecs s'ha estudiat a partir de les dades de l'estació meteorològica de Granollers, (PELLICÉ, A. (1993), Climatologia de Granollers. L'Estació Meteorològica de Granollers 1950-1991. Museu de Granollers, 140 pàg.). S'han estudiat les temperatures, les precipitacions i la humitat relativa, principalment. La temperatura mitjana anual és de 14,9°C. El mes més fred és el gener, amb una temperatura mitjana de 7,8°C, i el més càlid el juliol, amb una temperatura mitjana de 23,6°C.

La pluviometria mitjana anual és de 647 mm, tot i que hi ha una gran variabilitat tant a nivell mensual com anual. La tardor i la primavera són les estacions més plujoses.

La humitat relativa mitjana anual és del 70,9%, amb el valor mitjà més alt el mes de novembre (77,5%) i el més baix al juliol (62,7%).

L'evapo-transpiració potencial, és a dir, l'aigua que passa del sòl a l'atmosfera directament i a través de les plantes, oscil·la entre els 901 i els 945 mm a l'any segons el mètode de càlcul emprat. És, en tot cas, força superior als 647 mm de pluja, la qual cosa ens evidencia l'existència d'un període sec, que se situa a l'estiu, com s'aprecia al diagrama ombrotèrmic.

El clima de Gallecs presenta, doncs, les característiques del clima mediterrani litoral, influït pel mar i les muntanyes pròximes, amb hiverns temperats i estius càlids i secs.

Geologia

Gallecs ocupa una petita part del sector central de la depressió del Vallès. Aquesta depressió és una fossa tectònica, d'edat neògena, el substrat de la qual se situa a uns 1500 m de fondària i està format per metasediments hercinians i granitoides tardis hercinians. La fossa tectònica se separa dels relleus que l'envolten per dos importants sistemes de fractures, de direcció aproximada NE-SW.

Al neogen, la fossa tectònica es va anar reblint amb materials sedimentaris, al mateix temps que es produïa la seva fracturació i l'enfonsament. A l'actualitat, dins d'aquests sediments neògens, es pot reconèixer des del miocè inferior fins al miocè superior.

Superficialment afloren materials del miocè superior, constituïts, fonamentalment, per arcoses i lutites arcòsiques, les quals ocupen gran part de la superfície.

Per sobre dels materials miocènics es troben, a Gallecs, afloraments d'alguns materials quaternaris. Aquests materials corresponen a dipòsits al·luvials originats per cursos d'aigua (riures Seca i de Gallecs).

Les comunitats vegetals pertanyen al domini de l'alzinar litoral i als boscos de ribera de la terra baixa mediterrània (fotografia dels autors)

Malgrat els incendis i les agressions de l'home, encara n'hi ha algun exemplar significatiu (fotografia dels autors)

Hidrologia

L'àrea estudiada és travessada de nord a sud per dues rieres: la riera del Caganell (o riera de Gallecs) i la riera Seca (o riera Merdans). Ambdues presenten una important variació estacional dels seus cabals.

L'aigua soterrània queda repartida entre dos aqüífers: un d'origen al·luvial i un d'origen miocè, situat a més profunditat. La capacitat útil de l'aqüífer al·luvial s'estima en uns 10 Hm³, i el temps de residència de les aigües oscil·la entre 2 i 6 anys.

A Gallecs hi ha un total de 52 captacions d'aigua, les quals proporcionen un cabal total explotable de 7.684 m³/dia. Al 1983, any en què es realitzà el darrer inventari de captacions, s'explotava un 13,3% del cabal explotable i, d'aquest, un 50% era per a regar unes 14 Ha de terreny. Suposant l'aprofitament de tot el cabal explotable i mantenint la proporció d'un 50% per a regadiu, es podria regar unes 40 ha a Gallecs. No obstant, no hi ha prou dades per a avaluar les conseqüències d'aquesta explotació en la recàrrega de l'aqüífer.

Edafologia

Els sòls de Gallecs presenten bones qualitats per al desenvolupament de l'agricultura. Pertanyen als ordres dels entisòls, inceptisòls i alfisòls. Els entisòls es troben a les carenes, mentre que els inceptisòls es troben a les zones baixes, més estables. Els entisòls presenten un horitzó C calcari poc apte per al desenvolupament radicular a poca profunditat. Per aquesta raó i a causa de la seva situació, pot passar que s'elimini l'horitzó superficial per erosió, i que aflori l'horitzó C, la qual cosa pot dificultar el creixement dels cultius.

RECURSOS BIOLÒGICS

Vegetació

La vegetació potencial de l'àrea de Gallecs es troba dins el domini florístic de l'alzinar litoral mediterrani (*Quercetum ilicis galloprovinciale*), a excepció de la vegetació al voltant de les dues rieres, que pertany al domini dels boscos de ribera de la terra baixa mediterrània (*Populetalia albae*). No obstant, degut a les modificacions profundes del medi que hem provocat els humans, la vegetació que trobem avui dia a Gallecs dista molt de semblar-se a la vegetació potencial. Així, hem de parlar de vegetació actual per a descriure aquesta nova situació antròpica en què es troba la vegetació: predominen les explotacions agrícoles i existeixen alguns

A Gallecs trobem citades 174 espècies d'ocells de les quals 60 són nidificants. H: hivernant, S: sedentari nidificant, NE: nidificant estival, M: migrant (Dades elaborades de Josep Ribas)

	nombre espècies	nombre espècies i fenologia
F. Podicipedidae	2	2M
F. Ardeidae	5	2H, 3M
F. Ciconidae	2	2M
F. Anatidae	5	5M
F. Accipitridae	10	3HM, 2H, 5M
F. Falconidae	5	1S, 1HM, 3M
F. Phasianidae	3	1S, 1H, 1NE
F. Rallidae	1	1H
F. Ottididae	1	1M
F. Charadriidae	17	1SM, 2H, 2HM, 12M
F. Recurvirostridae	1	1M
F. Burhinidae	1	1M
F. Glareolidae	1	1M
F. Laridae	2	2H
F. Columbidae	4	2S, 1NE, 1M
F. Cuculidae	2	2NE
F. Tytonidae	1	1S

F. Strigidae	5	3S, 1NE, 1H
F. Caprimulgidae	2	1NE, 1M
F. Apodidae	3	2NE, 1M
F. Alcedidae	1	1M
F. Meropidae	1	1M
F. Coraciidae	1	1M
F. Upupidae	1	1NE
F. Picidae	2	1S, 1NE
F. Alaudidae	6	1S, 1NE, 3H, 1M
F. Hirundinidae	5	2NE, 1HM, 2M
F. Motacillidae	8	2S, 2H, 4M
F. Lauridae	4	1NE-M, 1H, 2M
F. Troglodytidae	1	1S
F. Prunellidae	1	1H
F. Muscicapidae	2	1NE-M, 1M
F. Sylviidae	22	5S, 1NE, 2NE-M, 3H, 11M
F. Turdinidae	15	4S, 1NE, 4H, 6M
F. Paridae	5	5S
F. Certhiidae	1	1S
F. Emberizidae	6	2S, 3H, 1M
F. Fringillidae	10	4S, 5H, 1M
F. Ploceidae	2	2S
F. Sturnidae	2	2S
F. Oriolidae	1	1NE-M
F. Corvidae	4	2S, 1H, 1M

Taula de les espècies d'ocells presents a Gallecs

boscoss aïllats. La major part de la superfície de Gallecs es troba ocupada per conreus i, dins d'aquests, predominen els cultius herbacis de secà (ordi, blat i civada). També s'hi fan farratges: alfals, raigràs, trepadella i veça. Els cultius llenyosos ocupen una àrea molt reduïda i són, principalment, vinya i presseguers.

Els boscos ocupen una superfície total d'unes 75 ha dins l'àrea que hem estudiat, repartides entre els boscos següents: bosc de can Torres, bosc de can Jornet, bosc de la Torre d'en Malla, bosc de can Mallol i bosc de can Mulà i can Veire. Aquest darrer és el que ocupa una superfície més gran. Pel que fa a la composició florística dels boscos, val a dir que estan constituïts principalment per pinedes de pi blanc (*Pinus halepensis*) i pi pinyer (*Pinus pinea*). Cal destacar que a la majoria d'ells es troben força rebrotos d'alzina (*Quercus ilex*) i roure (*Q. humilis* i *Q. cerrioides*), la qual cosa ens indica que es troben en un estat de regeneració cap a la vegetació potencial de l'àrea, és a dir, l'alzinar.

A les lleres de les rieres trobem plantacions de plàtans (*Platanus X hispanica*), tot i que trobem alguns exemplars d'espècies autòctones: albes (*Populus alba*), oms (*Ulmus minor*) i freixes (*Fraxinus angustifolia*).

Fauna

Gallecs destaca, dins el context comarcal, per la seva riquesa ornitològica. Això és degut, principalment, a l'abundància d'aliment que ofereixen les àrees agrícoles coincidint amb l'època de migració dels ocells, primavera i tardor. Així, Gallecs és la millor localitat vallesana per a l'estacionament dels ocells migradors i una localitat singular dins l'àmbit de Catalunya.

S'han citat 174 espècies d'ocells, que representen el 79% del total d'espècies citades al Vallès. D'aquestes 174 espècies, 60 són nidificants i les altres 114 són hivernants i/o migrants. Així, trobem 10 espècies, la majoria rares a Catalunya, per les quals Gallecs és l'únic lloc de tot el Vallès on han estat citades. N'hi ha 6 més que, sent igualment rares a Catalunya, s'observen amb més freqüència a Gallecs que a cap altre indret vallesà.

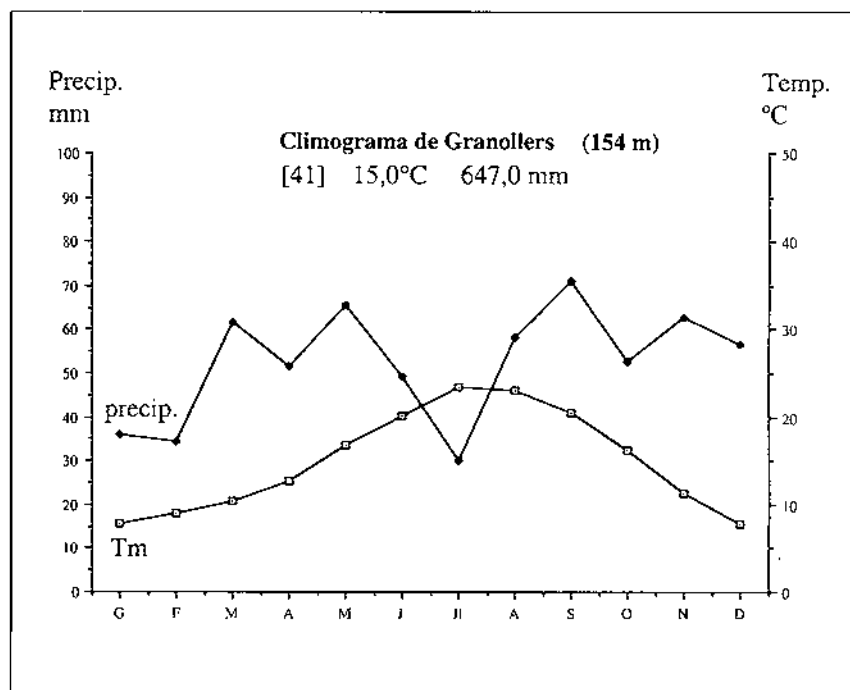
VIES DE COMUNICACIÓ

L'àrea es troba ben comunicada, hi ha tres carreteres que la travessen i també nombrosos camins sense asfaltar, però transitables per a vehicles, d'un total de 18.000 m de recorregut. L'estat de les carreteres és acceptable. Les vies principals d'accés són:

El paisatge agrícola de contrastos de colors i formes del Vallès de primers de segle encara es pot apreciar en el Gallecs d'avui (fotografia dels autors)

B-143, que ve de la N-152 i va fins a Palau de Plegamans i Caldes de Montbui, amb fort trànsit de camions. C-155, de Granollers a Sabadell. BV-5154, carretera de Gallecs, ve de Mollet i va fins a la C-155 i suporta un trànsit força intens de vehicles de gran tonatge que vénen de la sortida de Mollet de la A-7 i van fins als polígons industrials de Lliçà (per la C-155) i de la riera de Caldes i Palau (per la C-155 i la B-143).

Climograma ambrotèrmic de Bagnouls-Gausson

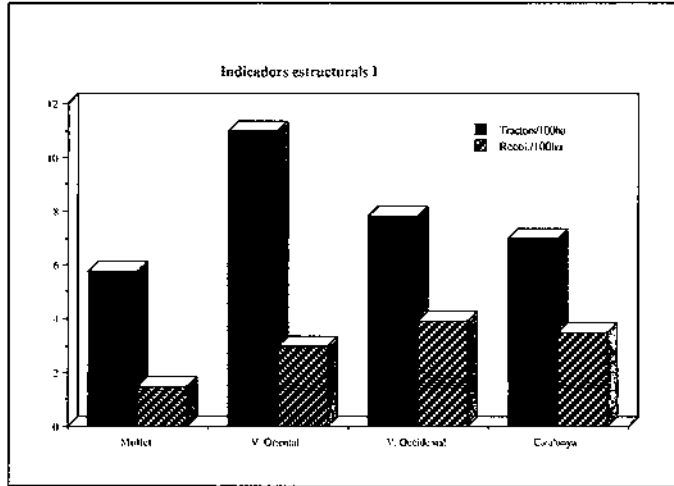
POBLACIÓ

Si considerem la població de l'àrea d'influència de Gallecs com a potencials usuaris de la zona, suma un total de 94.265 persones, el 43,4% de les quals es troben a Mollet.

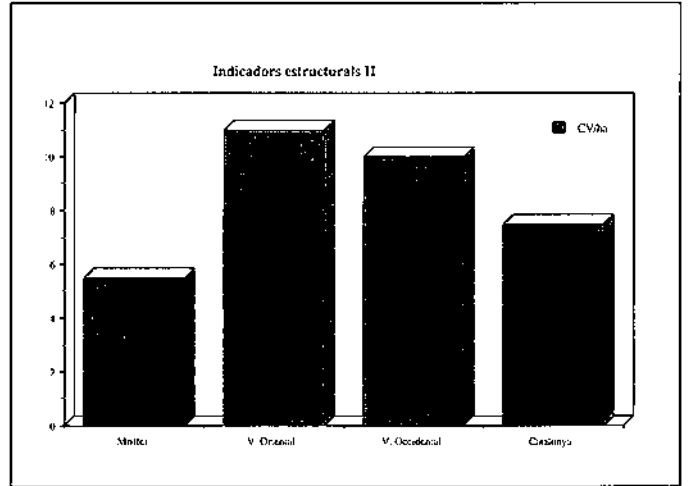
Aquesta àrea d'influència és la formada pels municipis de Mollet del Vallès, Paret del Vallès, Palau de Plegamans, Santa Perpètua de la Mogoda, Lliçà de Vall, la Llagosta i Polinyà, a causa de la proximitat dels seus nuclis urbans a la zona d'estudi i de l'accessibilitat des dels mateixos.

RECURSOS CULTURALS

Els recursos culturals de l'àrea estudiada són, fonamentalment, elements arquitectònics: masies, molins de vent i l'ermita romànica de Santa Maria de Gallecs, d'entre els quals destaquen, pel seu interès històrico-artístic, els següents:

Valors comparatius d'inversió en maquinari agrícola

Valors comparatius de força de treball dedicada a l'activitat agrícola

Cal Mallol (s. XIII); cal Estany (s. XVII), renovacions el 1782, 1940 i 1974; Torre de Malla (s. VIII), presenta dues torres de defensa i un ampli barri anterior; can Jornet de Parets (s. XVII); can Mulà (s. X-XI); can Jornet (s. XIV), amb modificacions del s. XVIII; cal Feliuà (1850); Ermita de Santa Maria de Gallecs, d'estil romànic, data del s. XI-XII, presenta planta de creu llatina amb absis rectangular. Ha estat modificat el seu entorn en diverses ocasions.

PAISATGE

L'orografia de Gallecs presenta un relleu suau i ondulat, de pendents poc pronunciats. Trobem dues carenes que recorren el paisatge de nord a sud: la carena de sant Valerià, a l'est, i la carena del camí dels Bandoiers, a l'oest. Aquestes carenes delimiten una lleugera vall central per la qual transcorre la riera del Caganell (riera de Gallecs), també de nord a sud. L'altra riera present a l'àrea, la riera Seca (riera de Merdans), es troba a l'est de la carena del camí de sant Valerià, després d'un pendent suau.

Predominen els conreus cerealístics i farratgers, entre els quals s'intercalen els boscos, les arbedres que acompanyen les rieres, el canyís, les bardisses, alguns arbres als marges dels camps de conreu, i alguns conreus llenyosos (vinya, presseguers). Aquest mosaic vegetal es veu fragmentat en dues parts per la carretera BV-5154, que travessa Gallecs de nord a sud, més o menys a prop de la riera del Caganell. Trobem masies disseminades de forma irregular per tota l'àrea.

Gallecs, pel seu relleu i la seva situació, presenta bones condicions de visibilitat llunyana i d'intervisibilitat, sobretot des de les carenes. En dies clars, es pot observar bona part de la Serralada Pre-litoral Catalana (Montserrat, Sant Llorenç del Munt i Montseny), i la Serralada Litoral des del Montnegre fins a Collserola. Gallecs evoca un paisatge agrícola i rural, cada dia més escàs al Vallès, amb un elevat contrast policromàtic al llarg de l'any, motivat, sobretot, pel caràcter anual de la majoria de cultius que s'hi practiquen.

L'AGRICULTURA

S'ha efectuat un estudi agrari de la zona utilitzant les dades de Mollet del Cens Agrari de l'any 1989, considerat vàlid per a tota la superfície de Gallecs —ja que el 61,5 % de la superfície de Gallecs pertany a Mollet. Ha estat complementat amb dades d'entrevistes mantingudes a pagesos i ramaders de Gallecs per tal d'obtenir informació més directa de la realitat agrària.

El més destacable és que no hi ha cap mena de contracte d'arrendament entre l'INCASOL i els agricultors que els doni seguretat per invertir. Tan sols hi ha unes llicències que permeten als pagesos seguir cultivant les terres que cultivaven abans de l'expropiació, i s'indica que les terres poden ser ocupades per a l'activitat que indiqui l'INCASOL, amb l'únic condicionant que cal notificar-ho amb 6 mesos d'antelació.

L'explotació tipus de Gallecs consta d'una superfície total de 13 ha, amb 4 o 5 parcel·les, i poc més de 9 ha

de superfície agrària útil (SAU), que representa el 71% de l'explotació (amb la totalitat de la SAU llaurada). Es consideren destinades a petits productors segons el Reglament (CEE) 1766/92, ja que la superfície que ocupen és menor a la necessària per produir 92 T de cereal, calculada a partir del rendiment mitjà de la comarca, que en el cas del Vallès suposa una superfície de 29 ha en secà o 20 ha en regadiu. Això fa que la majoria dels productors no tinguin obligació de retirar el 15% de les terres de conreu, tal com assenyala el reglament. En l'explotació, s'hi inverteix un total de 0,72 unitats treball per any (UTA), amb un tractor cada dues explotacions, que treballa en 18 ha, i una màquina per a la collita (recol·lectora) per a cada 67,5 ha.

S'observen dos tipus d'explotacions diferenciades: la cerealística i la farratgera-ramadera (amb una part destinada a pastura directa per a ramats d'oví-cabrum).

La qualificació urbanística de Gallecs i la situació legal dels pagesos, amb permisos de cultiu, han provocat que les explotacions de Gallecs quedin endarrerides tecnològicament respecte a les de la resta de la comarca, com s'observa a la figura 5. L'edat dels titulars (no hi ha joves que comencin) i la manca d'inversions en maquinària i instal·lacions en són una clara mostra.

Les explotacions cerealistes i cerealistes-farratgeres del Vallès estan en desavantatge respecte a les d'altres comarques catalanes, per les característiques naturals i socials pròpies del territori. Al Vallès, la superfície urbana i de serveis tendeix a créixer i l'espai agrícola a disminuir i fraccionar-se. A més, les millors terres de conreu són les primeres a ser ocupades per indústries i per xarxes viàries, per tal com són les més planeres i accessibles.

ACTIVITATS D'ESBARJO

Les activitats de lleure que es practiquen actualment a Gallecs són les següents:

Els horts familiars

S'instal·len a partir dels anys 70. Són una forma de distracció que satisfà les necessitats d'ocupar el temps lliure de les persones que els conreen. De vegades fan el paper de zones de picnic dominical.

Provoquen la degradació i destrucció de la vegetació de ribera; causen un impacte visual important per les tanques i barraques que s'hi posen; contaminen l'aigua superficial i, fins i tot, els nivells freàtics, per dejeccions animals i abocament de restes orgàniques als cursos d'aigua; s'empren fogueres per a l'eliminació de residus plàstics i altres.

El picnic dominical

Sol durar tot el dia i comporta, molts cops, encendre foc per fer el dinar. L'accés s'efectua amb vehicle, i els llocs més freqüentats acostumen a trobar-se prop d'una carretera o un camí, en les proximitats d'una zona plana i ombrejada.

Les famílies procedeixen, habitualment, de les poblacions properes. L'impacte que causen és important en la degradació de la vegetació per un canvi florístic important ocasionat per agressions mecàniques i trepig freqüent de les parts aèries de la vegetació natural; la compactació del sòl a causa del trepig continuat de persones i del pas de vehicles en disminueix la capacitat de retenció d'aigua de la pluja i ocasiona un augment de l'escorrentia superficial i, per tant, del risc d'erosió. Cal esmentar també l'abocament incontrolat de deixalles, principalment restes de menjar: plàstics, llaunes, restes orgàniques, ...

Activitats esportives

Es practica l'aeromodelisme a la pista situada al costat del bosc de can Jornet, la qual cosa provoca un impacte acústic sobre tota la zona, especialment important sobre l'ornitofauna.

Per fúting i anar en bicicleta són dues activitats que es practiquen al llarg de tota la xarxa de camins existent. Els usuaris són, principalment, joves procedents de les poblacions més properes a Gallecs: Mollet i Parets; i no causen cap mena d'agressió al medi que calgui destacar.

Altres activitats són la fotografia, la pintura paisatgística, l'observació d'ocells, o simplement les passejades, practicades per un nombre reduït de persones, sovint amb inquietud pel coneixement de la natura.

EDUCACIÓ AMBIENTAL

Si bé a Catalunya hi ha nombrosos centres d'educació ambiental, la majoria allunyats de nuclis de població importants, a l'àrea estudiada, tot i les seves potencialitats, no hi ha cap instal·lació d'aquest tipus.

Activitats d'esbarjo no agressives en els entorns de l'ermita (fotografia dels autors)

L'àrea de Gallecs ofereix una gran potencialitat per a fer-hi activitats d'educació ambiental:

L'àrea es troba ben comunicada, i envoltada per una població escolar de més de 20.000 alumnes.

Diverses masies deshabitades, un cop restaurades, podrien utilitzar-se com a equipaments d'educació ambiental.

La proximitat a nuclis importants de població facilita les estades d'un sol dia de duració, que tenen actualment una bona demanda per part de les escoles.

Gallecs és representatiu del paisatge i les activitats agràries tradicionals del Vallès.

La seva situació geogràfica i la bona visibilitat de què gaudeix permeten estudiar amb claredat la geografia del Vallès.

Els recursos biològics de l'àrea estudiada són importants, sobretot l'avifauna: hi ha una presència habitual de nombroses espècies d'ocells, especialment en èpoques de migració (tardor i primavera).

La regeneració dels recursos biològics degradats pot contribuir força a incrementar la potencialitat educativa dels recursos biològics.

ESTUDI DE CAPACITATS

S'ha efectuat un estudi de capacitats l'objectiu del qual era fer una proposta per tal de regular les activitats d'esbarjo, ressituant-les als llocs on tinguin un menor impacte sobre el medi.

S'han seguit els criteris marcats per MOPT (1981) i MOPT (1989) a l'hora de triar les variables del medi i el seu tractament. S'ha treballat amb les variables següents: fauna, vegetació, pendent del terreny, infraestructura viària i paisatge, amb diferents classes descriptives dins de cada variable, sobre una quadrícula d'unitats de 100 x 100 m². Així, doncs, per a cada una de les quadrícules estudiades s'aplicava una fórmula pol-linòmica que inclou un valor per a cada una de les variables de forma ponderada.

D'aquesta manera s'obté un plànol per quadrícules que ens indica quins són els llocs més adients per a situar les activitats d'esbarjo i quins són els més fràgils en front d'aquestes activitats.

Dades generals sobre les explotacions agràries a Gal·lecs

	Entrevistes:					
	1	2	3	4	5	6
	exp.p.	exp.p.	exp.p.	exp.p.	exp.p.	exp.p.
Formació agrícola del cap de l'explotació	26	40	15	11,5	5	-
Superfície total de l'explotació (ha)	3	15	2	1	2	-
Nombre de parcel·les de l'explotació	4,5	-	-	-	-	-
Superfície total regada	26	40	13,5	11,5	5	-
Cultius herbacis (ha)	-	-	1,5	-	-	-
Vinya (ha)	1	17	2	-	-	-
Cereals gra blat (ha)	9,5	15	7	5	3,5	-
ordi (ha)	-	-	-	0,5	0,5	-
blat de moro (ha)	1	-	-	-	-	-
sorgo (ha)	-	3	4,5	-	-	-
Favons (ha)	-	3,5	-	-	-	-
Soja (ha)	7	1,5	-	5	1	-
Alfals (ha)	7,5	-	-	-	-	-
Civada + veça (ha)	sí	no	no	sí	sí	no
Hort familiar						
Bovins (caps) vaques de llet	50	-	-	-	3	-
mascles	I.A.	-	-	-	-	-
braves (>24 mesos)	20	-	-	-	1	-
femelles (12-24 mesos)	20	-	-	-	-	-
vedells d'engreix	-	-	20	-	-	-
Ovins (caps)	-	-	-	-	-	250
Porcins (caps) truges	20	-	17	-	-	-
garrins (>20 Kg)	400	-	340	-	-	-
verros	-	-	2	-	-	-
Aviram (caps) gallines	c.p.	-	500	c.p.	c.p.	-
polles ponedores	-	-	200	-	-	-
pollastres i galls	-	-	100	-	-	-
galls dindi, ànecs i oques	-	-	50	-	-	-
Conilles mare (caps)	-	-	100	120	c.p.	-
Maquinària propietat exclusiva de l'explotació						
nombre de tractors	4	1	1	-	1	-
nombre de motocultors	1	-	1	1	1	-
recol·lectores	-	-	-	-	-	-
altres	1	1	-	-	-	-
Maquinària d'altres o empreses de servei						
tractors	no	no	no	sí	no	-
collitadores	sí	sí	sí	sí	sí	-
altres	-	-	-	sí	-	-
Dedicació exclusiva a l'agricultura	sí	sí	sí	no	sí	no
Aigua destinada per a reg de l'explotació	sí	no	no	sí	sí	no
del municipi	no	no	no	no	no	no
Aigua per a produccions animals de l'explotació	sí	no	sí	sí	sí	sí
del municipi	no	no	sí	no	no	no
Pertany a alguna associació agrària						
de subministraments	sí	sí	sí	no	no	no
de comercialització	sí	sí	no	no	no	no
sindical	no	sí	no	no	no	no

(Dades generals a partir d'entrevistes personals. Font: autors; exp.p.: experiència pràctica; I.A.: individu aïllat; c.p.: consum propi)

Torre d'en Mallo, segle X (fotografia dels autors)

CONCLUSIONS

Gallecs és, avui dia, l'àrea agrícola contínua dedicada a cultius herbacis de secà més gran de tot el Vallès, i una de les darreres àrees rurals de la plana vallesana; això fa que Gallecs sigui representatiu del paisatge de la plana vallesana.

Gallecs satisfà, en l'actualitat, les necessitats d'esbarjo dels habitants de les poblacions properes. Donat que no hi ha cap mena de regulació, aquestes pràctiques causen nombroses agressions al medi natural.

D'ençà de l'expropiació de Gallecs, s'ha produït a la zona una pèrdua del sòl d'ús agrícola i un procés gradual de degradació del seu medi natural. La causa d'aquesta degradació ha estat la manca de programació global de la zona.

Gallecs és la millor localitat del Vallès per a l'estada d'ocells migradors.

Tant el clima com els sòls de Gallecs presenten bones qualitats per al desenvolupament agrícola i permeten obtenir produccions mitjanes-altes en secà (dins el context català).

Els diversos recursos biològics i culturals presents a Gallecs donen a l'àrea una elevada potencialitat per a desenvolupar-hi activitats d'educació ambiental.

A la zona estudiada es troben nombrosos elements arquitectònics amb un elevat valor històric-artístic, alguns dels quals daten dels segles X-XII.

Donats els valors naturals i socials de Gallecs, i el procés de degradació que està patint, és necessària una intervenció que assumeixi una doble funció: la preservació del seu paisatge rural (un dels darrers de la plana vallesana) i també la dels seus valors naturals; igualment cal garantir l'ús social com a zona de lleure i esbarjo, de manera compatible amb la primera funció enunciada.